

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

อารีย์ สงวนชื่อ วท.ม., พิษสุดา เดชบุญ วท.ม., รัตนากรณ์ อาษา วท.ม., พิษญาวัตี ศรีธนต์ ส.บ., ศศิธร นวนเกศ ส.บ., ณัชชา คงมัน ส.บ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 13180

Abstract: Factors Relating with the Preparation for Aging among Work-Force Age in Industrial Factory Areas Kabinburi District, Prachinburi Province

Sanguanchue A, Detboon P, Arsa R, Srithon P, Nuanthes S, Kongman N

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Klong Luang, Pathum Thani, 13180

(E-mail: Aree-11@windowlive.com)

This was a cross-sectional study aimed to determine the situation of preparation for aging and factors related with the preparation for aging among work-force age in industrial factory areas Kabinburi district, Prachinburi province. The subjects comprised 259 work-force age in industrial areas selected by stratified random sampling. The data were collected through questionnaires from 15th September to 30th October, 2017. Data were analyzed by descriptive statistics, Chi-square test and Pearson's correlation coefficient. The results showed that 69.2% of work-force age had a moderate level of preparation for aging. Factors related with the preparation for aging among work-force age in industrial factory areas Kabinburi district, Prachinburi province included educational level, marital status, income, life stability and social support (p-value < 0.05). The findings from this study suggested that industrial ownership or institute related to work-force age in industrial factory areas should arrange activities that impart to preparation for aging. These recommendations could increasing awareness in preparation for aging, and lead to improve quality of life among work-force age in the daily life.

Keywords: Preparation for aging, Work-force age, Industrial factory

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ วัยแรงงาน อายุ 50 - 59 ปี เพศชายและหญิง ในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 295 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 กันยายน ถึง 30 ตุลาคม พ.ศ.2560 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.2 เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ความมั่นคงในชีวิต และแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value<0.05) จากข้อค้นพบจึงมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุให้กับวัยแรงงาน เพื่อให้วัยแรงงานนั้นมีความตระหนักที่จะเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไปได้

คำสำคัญ: การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ วัยแรงงาน โรงงานอุตสาหกรรม

บทนำ

จากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และเทคโนโลยีที่มีการพัฒนามาตลอด ทำให้ปัจจุบันประชากรมีอายุเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของประชากรของประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง แต่สัดส่วนวัยเด็กและวัยแรงงานกลับลดลง จากผลการสำรวจจำนวนและอัตราของผู้สูงอายุ พบว่า ใน พ.ศ. 2550 มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 10.7 พ.ศ.2554 ร้อยละ 12.2 และพ.ศ.2557 ร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งจากสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เกินร้อยละ 10.0¹ นี้ทำให้ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว

จากการที่ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเช่นนี้ สิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คือ การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในทุกๆ ด้าน เพราะเนื่องจากวัยผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีปัญหาต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นมาจากความเสื่อมสภาพของร่างกายและปัจจัยแวดล้อมทางสังคมต่างๆ โดยปัญหาทางด้านร่างกายที่พบได้แก่ การเสื่อมสมรรถภาพของร่างกาย เนื่องจากเป็นความชรา เซลล์ เนื้อเยื่อ อวัยวะต่างๆ เสื่อมลงตามธรรมชาติ² ด้านจิตใจ เช่น อารมณ์ วิตกกังวล ซึมเศร้า ด้านสังคม เช่น บทบาทหน้าที่และความสำคัญจากที่ลดลงและด้านลักษณะที่อยู่อาศัยได้แก่ การมีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงหรือไม่ปลอดภัย ดังนั้นเพื่อให้การก้าวสู่วัยผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และสามารถดำเนินชีวิตในวัยผู้สูงอายุได้อย่างมีความสุข การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ จึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยแรงงาน โดยเฉพาะวัยแรงงานตอนปลาย ซึ่งถือว่าเป็นช่วงปลายของวัยทำงานก่อนที่จะมีการหยุดการทำงาน

วัยแรงงานถือว่าเป็นวัยที่เป็นกำลังหลักในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเป็นวัยที่ทำหน้าที่ดูแล เลี้ยงดูวัยอื่นๆ อีกด้วย จากการ

สำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ.2557 ไตรมาสที่ 3 พบว่า มีจำนวนผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานรวมทั้ง 38.81 ล้านคน ประกอบด้วยผู้มีงานทำ 38.42 ล้านคน ซึ่งเป็นแรงงานในระบบ 25.30 ล้านคน และเป็นแรงงานนอกระบบ 22.12 ล้านคน และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุวัยแรงงานในกลุ่มอายุ 25-59 พบว่า มีจำนวนผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานรวมทั้ง 30.74 ล้านคน³ ซึ่งจากการสำรวจปัญหา พบว่าส่วนใหญ่จะมีปัญหาในเรื่องของค่าตอบแทนจากการทำงาน อุบัติเหตุจากการทำงาน ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งถ้าหากสะสมจากอายุน้อยไปยังอายุมาก ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาใหญ่กับวัยแรงงาน โดยเฉพาะวัยแรงงานตอนปลาย ปัญหาของวัยแรงงานตอนปลายที่กำลังจะเข้าสู่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะประสบปัญหาทางด้านสุขภาพ เช่น โรคเรื้อรัง อุบัติเหตุ การคุ้มครองสวัสดิการในด้านความปลอดภัย การใช้สิทธิจากประกันสังคมไม่ได้ โดยปัญหาเหล่านี้ถ้าหากไม่ได้มีการเตรียมการหรือวางแผนแก้ไข ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับวัยแรงงานหลังจากหยุดทำงานเมื่ออายุครบ 60 ปีแล้ว

ในส่วนของจังหวัดปราจีนบุรี มีประชากรทั้งสิ้น 467,453 คน จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรโดยในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2557 พบว่า ผู้มีงานทำมีจำนวน 377,233 คน⁴ และในส่วนของอำเภอกบินทร์บุรี สำนักงานแรงงานกบินทร์บุรี ได้ทำการสำรวจสถานการณ์แรงงานใน พ.ศ. 2559 พบว่า ผู้มีงานทำมีจำนวน 35,520 คน แต่เนื่องจากในเขตอำเภอ กบินทร์บุรีเป็นเขตโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงทำให้มีแรงงานนอกระบบมาก โดยผู้ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตกบินทร์บุรี มีจำนวน 26,510 คน เป็นเพศชาย จำนวน 24,720 คน ขณะที่เพศหญิงมีจำนวน 1,790 คน⁵ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์ คณะผู้ศึกษาพบว่า วัยแรงงานที่มีอายุ 50-59 ปี จะประสบปัญหาทางด้านจิตใจ สังคมและอารมณ์ เนื่องจากเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุบทบาทหน้าที่จะถูกลดลง กลัวการถูกทอดทิ้ง อีกทั้งวัยแรงงานยังไม่ได้เริ่มวางแผน เนื่องจากให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อหารายได้ในปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งถ้าหากวัยแรงงานเหล่านี้ไม่ได้มีการเตรียมพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุหรือมีการเตรียมพร้อมแต่ไม่เหมาะสมกับตนเอง อาจจะทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ต่อไปในอนาคตได้

ดังนั้นคณะผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในวัยแรงงานที่มีอายุ 50-59 ปี โดยนำทฤษฎีของ Sister Callista Roy's มาประยุกต์ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งระดับปัจจัยออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ปัจจัยด้านร่างกาย (เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ โรคประจำตัว) ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ (การเห็นคุณค่าในตนเอง ความมั่นคงในชีวิต ภาวะสุขภาพ) ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ (การปรับตัวตามบทบาทหน้าที่) และปัจจัยด้านการพึ่งพาอาศัยกัน (สัมพันธภาพในครอบครัว แรงสนับสนุนทางสังคม) ซึ่งคณะผู้ศึกษามีความคาดหวังว่าผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ผู้สูงอายุ และอาจจะส่งผลทำให้วัยแรงงานที่กลายเป็นผู้สูงอายุเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

วัตถุประสงค์และวิธีการ

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-section Survey Research) เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 กันยายน ถึง 30 ตุลาคม พ.ศ.2560 ในกลุ่มตัวอย่างคือ วัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 50-59 ปี ที่ทำงานในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัดจากหนังสือของ Daniel⁶ จำนวน 295 ราย โดยการเลือกวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ

แบบสอบถาม ประกอบไปด้วย 8 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ มีลักษณะของข้อคำถามเป็นทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ความเพียงพอของรายได้ ภาระหนี้สิน อาชีพ ลักษณะครอบครัว โรคประจำตัว จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 2 การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยแรงงาน โดยประยุกต์และดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับผู้ใหญ่ของ Coopersmith⁶ ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 3 ความมั่นคงในชีวิต โดยประยุกต์และดัดแปลงมาจากอิกิเชซึ⁷ ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 4 ภาวะสุขภาพของวัยแรงงาน โดยประยุกต์และดัดแปลงมาจาก สำนักงานพัฒนาข้อมูลข่าวสารสุขภาพ⁸ ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 7 ข้อ ส่วนที่ 5 การปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ของวัยแรงงาน โดยสร้างมาจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 6 สัมพันธภาพในครอบครัว โดยประยุกต์และดัดแปลงมาจาก มูทิตา⁹ ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 7 ข้อ ส่วนที่ 7 แรงสนับสนุนทางสังคม โดยประยุกต์และดัดแปลงมาจากทฤษฎี¹⁰ ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 10 ข้อ และส่วนที่ 8 การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ เป็นแบบสอบถามที่ได้มาจากการประมวลเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังประยุกต์และดัดแปลงมาจากทฤษฎี¹¹ แบ่งคำถามออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมตัวด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจและด้านที่อยู่อาศัย ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 20 ข้อ โดยแบบสอบถามทุกส่วนนั้น ได้ผ่านการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา หลังจากนั้นนำเครื่องมือนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้จำนวน 35 คน และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ Conbrach's Coefficient alpha ซึ่งได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเกิน 0.8 และค่าความเชื่อมั่นเกิน 0.7 ในทุกส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก คือแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติไคสแควร์ และการทดสอบสมมติฐานสหสัมพันธ์เพียร์สันใช้ในการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ผล

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 69.5 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 53.49 ปี โดยมีอายุอยู่ในช่วง 50-54 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.3 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมามัธยมศึกษาร้อยละ 22.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 12,310.17 บาท โดยมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 0 ถึง 10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.8 ด้านสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 76.6 มีรายได้พอใช้แต่ไม่มีเงินเก็บออมร้อยละ 60.3 อยู่อาศัยแบบครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 60.0 และในด้านสุขภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวร้อยละ 81.8 โดยการเจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด รองลงมาคือ โรคเบาหวาน

ในส่วนของปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวตามบทบาทหน้าที่และการพึ่งพาอาศัยกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเห็นคุณค่าในตัวเองอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 52.2 ความมั่นคงในชีวิตอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 57.3 มีภาวะสุขภาพอยู่ในระดับไม่ดีร้อยละ 44.4 มีการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับดีร้อยละ 68.5 มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดีร้อยละ 55.6 และมีแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับดีร้อยละ 52.2

ในส่วนของการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 69.2 รองลงมาได้มีการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานอยู่ในระดับดีร้อยละ 22.7 และมีการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานอยู่ในระดับไม่ดีร้อยละ 8.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี (n = 295)

การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงาน	รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับไม่ดี (0 - 59 คะแนน)	24	8.1
การเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง (60 - 79 คะแนน)	204	69.2
การเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับดี (80 คะแนนขึ้นไป)	67	22.7
Mean = 71.79 SD = 9.488 Min = 34 Max = 92		

โดยเมื่อพิจารณาการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมในด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับดีมากร้อยละ 37.3 รองลงมา คือ ด้านจิตใจร้อยละ 29.5 อันดับที 3 ด้านร่างกาย ร้อยละ 24.1 และอันดับที่ 4 ด้านเศรษฐกิจร้อยละ 23.4 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี รายด้าน (n = 295)

การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงาน	ระดับการเตรียมความพร้อม (ร้อยละ)		
	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย	14 (4.7)	210 (71.2)	71 (24.1)
Mean = 17.0203 SD = 2.43129 Min = 10 Max = 23			
การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ	84.5 (28.5)	124 (42.0)	87 (29.5)
Mean = 17.7864 SD = 4.14021 Min = 5 Max = 25			
การเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจ	68 (23.1)	158 (76.9)	69 (23.4)
Mean = 18.2068 SD = 3.22637 Min = 8 Max = 25			
การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย	41 (13.9)	144 (48.8)	110 (37.3)
Mean = 18.7797 SD = 2.76437 Min = 8 Max = 25			

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้สถิติ Chi-square test จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทดสอบด้วยสถิติ Chi-square test (n = 295)

ปัจจัย	n	การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ		p-value
		ดี	ปานกลางถึงไม่ดี	
เพศ				0.410
หญิง	205	56 (19.0)	149 (50.5)	
ชาย	90	11 (3.7)	79 (26.8)	
ระดับการศึกษา				<0.0001*
สูงกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	241	241 (81.7)	0 (0.0)	
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	54	0 (0.0)	54 (18.3)	
สถานภาพสมรส				0.020*
สมรส	226	189 (64.1)	37 (12.5)	
โสด/หม้าย, หย่า, แยก	69	52 (17.6)	17 (5.7)	
โรคประจำตัว				0.157
ไม่มี	241	58 (19.7)	183 (62.1)	
มีโรคประจำตัว	54	9 (3.1)	45 (5.3)	

* p-value < 0.05

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน จากผลการวิเคราะห์ พบว่า รายได้ ความมั่นคงในชีวิตและแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ โดยทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ($n = 295$)

ปัจจัย	Pearson's Correlation (r)	p-value
อายุ	0.012	0.839
รายได้	-0.131	0.024*
การเห็นคุณค่าในตนเอง	0.003	0.531
ความมั่นคงในชีวิต	-0.459	<0.0001*
ภาวะสุขภาพ	-0.078	0.179
การปรับตัวตามบทบาทหน้าที่	0.016	0.370
แรงสนับสนุนทางสังคม	0.443	<0.0001*

*p-value<0.05

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ความมั่นคงในชีวิตและแรงสนับสนุนทางสังคม

วิจารณ์และสรุป

จากการศึกษา พบว่า การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.2 โดยมีการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างจะให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุของตนเอง เนื่องด้วยลักษณะงานที่ทำไม่ได้เป็นงานที่เมื่ออายุ 60 ปีแล้ว จะมีบ้านอยู่หรือสวัสดิการคอยสนับสนุนเหมือนอาชีพบางสายงาน จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมตัว วางแผนเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพที่มีการเข้ารับการตรวจสุขภาพ ซึ่งจากแบบสอบถามจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีในระดับมากที่สุดร้อยละ 45.8 เตรียม/วางแผนมีบ้านเป็นของตนเองเพื่อพักอาศัยหลังหยุดทำงานร้อยละ 49.5 นอกจากนี้ลักษณะของงานที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญแล้ว คนรอบข้างเช่น คนในครอบครัว ญาติให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเป็นกำลังใจสำคัญให้กับกลุ่มตัวอย่าง รวมไปถึงเพื่อนร่วมงานที่กลุ่มตัวอย่างมีการพูดคุยกับผู้ร่วมงานท่านอื่นๆ ถึงแนวทางการปฏิบัติตัวหลังจากที่หยุดทำงานไปแล้ว โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 29.8 มีการพูดคุยกับเพื่อนรุ่นเดียวกันเพื่อเตรียมใช้ชีวิตหลังหยุดทำงาน อีกทั้งยังมีการเริ่มวางแผนที่จะเก็บเงินออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามจำเป็นร้อยละ 49.1 และคิดที่จะประกอบอาชีพอื่นเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มขึ้น 54.9 ซึ่งสิ่งที่ยังแรงงานได้เริ่มปฏิบัติเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง อาจจะส่งผลทำให้ในอนาคตเมื่อหยุดการทำงานและเข้าสู่ผู้สูงอายุแล้ว จะช่วยทำให้วัยแรงงานเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตในวัยผู้สูงอายุได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของปริณดา¹¹ ที่กล่าวว่า ประชาชนวัยแรงงานมีการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุในอนาคตด้านสุขภาพอนามัย ด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ และด้านที่อยู่อาศัยไม่มากนัก

จากการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ความมั่นคงในชีวิตและแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p\text{-value} < 0.05$) ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า ด้วยลักษณะของงานที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือไม่พอเพียงในบางเดือน และจากลักษณะงานและรายได้ที่ได้รับนั้น อาจจะทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเกิดความไม่มั่นคงในชีวิตของตนเองขึ้นมาได้ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างจะต้องมีการวางแผนทางการเงิน เก็บออมหรือพยายามค้นหางานพิเศษนอกเวลาที่จะทำให้สามารถหารายได้ในส่วนนั้นมาเป็นเงินเก็บออมเมื่อจะต้องหยุดทำงานและเข้าสู่ผู้สูงอายุ ซึ่งการหารายได้พิเศษเพื่อเก็บออมเงินนั้นเป็นการวางแผนที่จะช่วยเหลือตนเองในอนาคตที่ดีในด้านเศรษฐกิจ แต่ในด้านสุขภาพและด้านอื่นๆ ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่จะมาช่วย ทำให้การเตรียมความพร้อมนั้นประสบความสำเร็จนั่นก็คือ ระดับการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างสามารถรับรู้และทำความเข้าใจข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมที่ทางหน่วยงานต่างๆ สื่อหรือเผยแพร่ออกมาได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงแรงสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการที่มีคู่สมรสหรือคู่ชีวิตจะช่วยให้มีการวางแผนและช่วยกันกำหนดเป้าหมายในอนาคตได้ อีกทั้งยังมีเพื่อนคู่คิดคอยช่วยเหลือ คอยให้กำลังใจ ซึ่งถือว่าเป็นแรงสนับสนุนทางบุคคลที่สำคัญ รวมไปถึงแรงสนับสนุนทางสังคมทั้งบุคคลรอบข้าง เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือสามารถแบ่งปันข้อมูล แบ่งปันประสบการณ์ ร่วมกันคิดหรือวางแผนเมื่อจะต้องเข้าสู่ผู้สูงอายุได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ โดยที่นักวิชาการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัยแรงงาน ควรมีการวางแผนจัดอบรมและจัดกิจกรรมต่างๆ ในวัยแรงงาน เพื่อให้วัยแรงงานมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุได้มากยิ่งขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัยแรงงาน ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการหรือสถานที่ในการให้คำปรึกษาด้านการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุที่วัยแรงงานสามารถเข้าถึงและสามารถเข้าไปรับบริการได้ เจ้าของสถานประกอบการหรือเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม ควรจะมีการจัดกิจกรรมอบรมและให้ความรู้แก่พนักงานโดยเฉพาะผู้ที่มีอายุ 50-59 ปี โดยกิจกรรมนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับการวางแผนชีวิตและการเตรียมความพร้อม เพื่อที่จะช่วยกระตุ้นและทำให้วัยแรงงานเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุของตนเองเมื่อหยุดทำงาน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณกลุ่มวัยแรงงานในเขตโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรีทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเจ้าของบริษัท โรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่งที่ให้ความอนุเคราะห์พื้นที่ในการเก็บข้อมูลและคอยช่วยเหลือเป็นอย่างดี

References

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557. กรุงเทพมหานคร : เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น; 2557.
2. จิณณ์ฉนิชา พงษ์ดี ปิยธิดา คูหิรัญญรัตน์. ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเหมืองแบ่ง ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย. วารสารการพัฒนาศุภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2558; 3: 561-76.
3. กลุ่มสถิติแรงงาน สำนักงานสถิติเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ.สรุปผลที่สำคัญ : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ.2557. กรุงเทพมหานคร : สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ; 2554.
4. สำนักงานแรงงานจังหวัดปราจีนบุรี. จำนวนแรงงานนอกระบบ. [อินเทอร์เน็ต] 2559.[เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2560]. เข้าถึงได้จาก: <http://prachinburi.mol.go.th/node/22>.
5. Daniel WW. Biostatistics: Basic Concept and Methodology for the Health Sciences. 9th ed. Asia: Wiley& Sons: Inc; 2010.
6. Coopersmith S. Self- Esteem Inventories San Francisco : Consulting Psychologist Press Inc; 1984.
7. อภิเชษฐ์ จำเนียรสุข, สุธรรม นันทมงคลชัย, โชคชัย หมั่นแสวงทรัพย์, ศุภชัย ปิติกุลตั้ง. ความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุหลังเกษียณอายุการทำงาน ในจังหวัดแพร่. วารสารสาธารณสุขศาสตร์ ฉบับพิเศษ 2558; 30-42.
8. สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ.แบบประเมินสุขภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพ.[อินเทอร์เน็ต] 2560.[เข้าถึงเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.hiso.or.th/hiso/picture/reportHealth/SelfEvaluationHealth.doc>.
9. มุทิตา วรรณชาติ. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง ในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารสาธารณสุขศาสตร์ ฉบับพิเศษ 2558; 18-29.
10. ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์, นันทนา คงนันทะ, ภีร์วัฒน์ นนทะโชติ, เยาวลักษณ์ ดวงเนตร, กาญจนา ยี่รงค์, ภาวีน ภูวจรูญกุล, และคณะ. รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการ : กรณีศึกษาข้าราชการครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี.กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ; 2552.
11. ปริมดา บุญชัย, ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวุฒ. การเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตองตึง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ 2555; 2: 1-10.